

ms. 607.

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

I.

Predragi!

Pozdravljena Tesrino
hvalečni

Tvoj

Prezostic

15/8/01

2

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF COMPARATIVE ZOOLOGY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

Poenije.

kalóid

S. Gregoríó.

I.

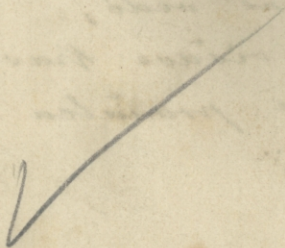
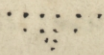
~~V Ljubljani 1882~~

V Ljubljani 1882.

Kalóid Jg. Gruntar; tiskala Klein in Kovac,
Ljubljana.

Uvod.

Poet, le malo komu znano,
 Leži po svetu razmetan;
 Da kip njegov bi vam podal,
 Rastresene sem ude zbral -
 Ne vseh! ... a kdor pregleda to,
 Spozná mu glavo in srcé!

Náša zvezda.

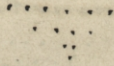
Zvezda mila je migljála
 In naš rod vodila je;
 Lepše nam ta zvezda xala,
 Nego vse, svetila je.

•••
 Tóda, oh, xa gôro stone,
 Skrije se xa temni gaj;
 Prašam svitlo milijone:
 Vrne-li se še kedaj?

•••
 A molči zvezdice jasne,
 Odgovôra ne vedó,
 Dol x nebá višave krasne
 Nemo na prašalca xró.

•••

Pridi, zvezda naša, pridi,
jasne v nas upri oči,
Naj moj dom te ropet vidi
Zlata zvezda srečnih dni!

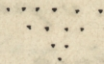
96
Mojo srčno krvi škropite!

Mojo srčno krvi škropite
Po planinskih solnčnih tleh,
Kakor seme jo vrzite
Po doléh in po bregéh.

Pomlad iz krvi radila
Cvetke tisočere bo,
Ter prijarno mi gojila
Svoje nežne kčere bo.

Reve xörne, dečki xali
Brali bodo rože te,
V kite bodo jih spravljali,
Revali jih na srce.

In srcé jim bo ogrelo
Cvetje varaslo iz Krvi,
Da za rad in dom plamtelo
Bode jim do konca dni.

Na sveti večer.

Pod goro gre dekletce mlado,
 Ho svet obhaja sveto noč,
 Spoznalo bi v potoku rado,
 Kaj višnja jej namenja moč.

Na valih lunin svit trepčiče,
 Trepčiče v deklici srcé,
 Želčice pa in koprnice
 Bčesci vprè na dno vodé.

Jn, glej, iz dna valov porzdavi
 Jo xnan, krasan in ljub obrak,
 Vi jej z nasmehom sladkim pravi,
 Da tu je njiju združbe čas!

V protoku vleče tudi mene,
 Ko sveto noč proslavlja svet,
 Tam morda tema se razkène,
 Ki v njo neba je sklep odet.

Prinagnil bodem se nad vodo,
 Prisluškaj, kaj bo val šumljal,
 Ne svoje, naroda osodo
 V proročnik valih bom iskjal.

Kdaj srečno moje bo domovje?
 Rešitve njemu le še ni?
 Kaj mi razkrilo boš, valovje?
 Kadjá sreč se in-boji!

Sam.

Gorje mu, ki v nesreči biva sam;
 A srečen ni, kdor srečo vřiva sam!
 Ľmáš-li, brate, mnogo od nebés,
 Od bratov ne odvráčaj mi očés!
 Duk plemeniti sam bo nosil bôli,
 A sreče vřival sam ne bo nikoli.

Odpri sree, odpri rotké,
 Otiraj bratovske solzé,
 Sirotam olajšuj gorjé.
 Kdor pa srečo vřiva sam,
 Naj se solzé preliva sam!

1197

Mavrica.

Riserna lestva se vspenja v oblak,
Spušča se ontroj na zemeljski tlak,
Mavrica pisana, božji prestól.

Angelji hodijo gor in pa dol,
Žläté kropilnice v rókah drže
Zemljo prečejno hladé in pójé.

Góri na stólu pa Věčni sedi,

Kapljici vsaki on srečo deli:

Pade na pójé — rodi zelenjad,

Čane na drévje — obilen da sad,

Kaplja na njívi — da žitó zlató,

Kaplja na trti pa vince sladké.

Sreča se spušča na sléberno stvar,

Kedar zaléva nebeški vstnár.

Veseli pastir.

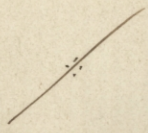
Zakrivljeno palico v rotti,
Ka tratom pa šopetk cvetic,
Ko kralj po planini visoti
Pohajam za tropom ovčic.

Saj tukaj na solčni visavi
Le sam sem, le sam gospodar,
Živejem po pameti zdravi,
Za muhe mi ljudske ni mar.

Nikomur tu nisem na poti,
Na poti ni meni nikdo;
Kdo čisto veselje mi moti,
Kdo moti življenje mirno?

Nikdar ne zmravi se mi čelo,
 Nikdar ne stemni se oči,
 In pojem in utkam veselo,
 Da z gore v goró se glasi.

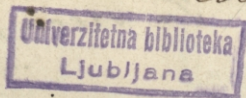
Naj drugi okoli po svétu
 Si iščejo slave, blagá,
 Jaz hočem na gori živeti,
 Tu sreča, tu mir je doma.

Na čedico krótko popíeval
 Bom pesnice svoje ~~sladké~~ sladké,
 Polincem glasno razodéval,
 Kar polni mi srečno srce.

Ne, palice svoje ovčarste
 Za žezlo kraljévo ne dam,
 In rajši, ko krons cesarste,
 Cvetice na glavi imám!

Tri zibelki.

Počivaj mirno, angelj šibki,
 Ki dni le šteješ, ne se let,
 Počivaj sréčno v topli zibki
 Ko v pópji mlade róže cvet.

Ledaj trenutke sreče jasne
 Deli nebeški ti vladár,
 Zdaj ure ti tekó prekrasne,
 Krasnejših, oh, ne bo nikdár.

Zibelka s cvetjem je nastlana
 In angelji profó okrog;
 Britkost nobena ni ti znana,
 Ne tešá rev, nadlog in tóg.

Vihar sovrašen svet pretresa,
Razganja srca divji boji;
Kad zibko jasna so nebesa,
V nedolžnem srci je pokoj.

Zato le spravaj, angelj šibki,
Ki nič ne veš še, kaj je svet,
Počivaj, snivaj sladko v zibki
Ko v mehkem popiji mladi cvet.

Laj, ko porasteš, dete zalo,
Prugače bode mnogokaj;
Čabi le vedno mi ostalo
Nedolžno, čisto kakor zdaj!

Kesanje.

Da zábil bi reve in teóe,
 Na póstéljo starček se vleóe;
 A ura za uro béži,
 In sèn mu ne stíone oóí.

In glej, o polnóóni se uri
 Odpahnejo v sóbico duri,
 In studne pošásti skoz njé
 V postélji se mu pripodé.

"Kedó ste, obrari progrozní,
 Plášíóí ob uri me pozni?
 Kaj hoóé ta noóni sprevòd,
 Nexnancev nadléžni príhòd?"

"Mi mismo neznanu duhovi,
Mi tvoji nekdani smo dnovi,
In tvoja dejanja seboj
Pripeljemo v vas ti nocoj.

Tu xelje smo tvoje in misli,
Laj vedno smo bile ti v čisti,
Kaj kdaj nam odmičeš oko,
Kakaj ti trepeče telo?

In tukaj smo tvoje norosti,
Norosti xgubljene mladosti,
Zvijace, krivice, laži,
Katerim roditelj si ti!

Got xvesti sinovi in hčere
Ti krajsati hčemo večere,
Skrbno si gojil nas nekdaj,
Kato te ne xabimo kdaj."

18
In besno skriog zavrté se,
In xlobno mu v lice režé se,
Pretvarjajo studni obraz,
Da mozeq preléta mu mriaz.

In vedno ob uri vže porni,
Duhovi se vračajo grozni,
Posástni ponávljajo ples,
In starček ne stísno očes.

Žgublěno na vécke je spranjé,
Doblěno petkóče spoznanjé:
Starhujia je vseh bolécin
Žesanjé, krivice spomin!

Siromak.

Kar Bog mi je življenje dāl,
 Odkar sem se zavedel,
 Pod svôjo streho nisem spāl,
 Pri svôjih nisem jedel.

Svatuje dan za dnevom grād,
 Po njem veselje vriska;
 A siromaka mrak in glād
 Pod milim nebom stiska.

Kedo z menoj spregovori
 Besédico prijazno?
 Kedo, Kedo razveseli
 Srce vesela prijazno?

26

Po svetu hodim čisto sam,
Od praga pa do praga,
Nikdo ne prša: kodin kam?
Z nevoljo vsak pomaga!

.....

To pa nadloga vseh nadlog,
To húdo je najhúje,
Da, ker sem reven, ker ubog,
Me ljudstvo xaničuje.

.....

Kdor kruha vbranega ne je,
Ni skušil siroténja,
Kaj je trpljenje on ne vé,
On ne pozná življenja.

.....

Za vse je svet dovolj bogat,
In srečni vsi bi bili,
Ko kruh delil bi z bratom brat
S prav srčnimi čutili!

.....

Pogled v nedolžno oko.

Nikdar, nikdar se me ne boj,
Nedolžni, nekni angelj moj,
Le simkaj k meni sedi,
Oko v oko mi gledi!

...

Pogled ti čist, oko mirno,
V njem seva celo ti nebo,
In meni v njem lestkeče
Odsev vže davne sreče.

...

Budi spomin mi krasnih dni,
Kobil sem še kot si solaj ti,
Spomin^{ka} me mladosti
Brez toge, brez britkosti.

...

22

Spomina me čarobnih let,
Ko bil je v cvetju ves mi svet
Enako vetru v maju,
Ko živel sem ko v raji.

..

Zgubljen je, oh, zgubljen moj raj,
Ne smem, ne morem vanj naskaj,
Zaklenena so vrata,
Proč, proč je doba zlata.

..

Pa če zaprt je sreče raj,
Da glédam vanj, se xdi mi, vsaj,
Ko v tvoja xrem očesa,
Odperta v njih nebésa.

..

Srcé se v prsih mi topi
Zamáknevo v nekdanje dni,
V presréčno dóbo cvéta —
O zlata, zlata léta!

.....

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

II.

Jeftova prisega.

Na boj na divje Amonitě,
 Sovražnikke redú srdite
 Je Jeftě bratro četo abral;
 Na meji, glej, sovražnik tal
 Kľeči glavár na travi rōsni,
 Da zmago bi mu Věčni dal
 y osodni vojski, smrtionōsni:
 "Čeuj me, bojnik trum gospōd,
 Usliši moje ti molitev,
 Otmī, otmī tvoj sveti rod!
 Ti vōdi ga v zmagalno bitev,
 Podeli srečno mu vrnitev, —
 In — to prisegam! — proo stvar,
 Ki po dobljēni slavni zmagi
 Me sreča na domačem pragi,
 Zakoljem tebi v žgalni dar,
 Osode vojskne gospodār"!

Kakó prisega vodja trum,
 Plavárja čuje hrabra četa
 In srca, vže popreje vneta
 v laudihne nevkročèn pogúm.
 Kedar se v gòri vtrga plax,
 Kedo-li mu zastavi gax?
 Ko tente bilke trdni hrasti
 Se morajo vклонiti, pastó!
 A stókrat huje od plakov
 Se četa Jeftova spusti
 Na vrste Amonskih sinov,
 Kakó so tam kovála jekla,
 Kakó je kri v potocih tekla,
 Na črna tla junaška kri!
 Kot za žanjico žita snopi
 Leži po tleh vojakov troji,
 Požela jih je srepa smrt,
 Sovrážnik je pobit in stot,
 In xmagovit na tla domača
 Se Jeftó s hrabro četo vrača.

Oj, to ti je ponosen god
 Ka te, o Jefe in tvoj rod!
 Slavi te Jisrael vesel,
 Ker sveti dom si mu otel:
 Do meje ti naproti vreje,
 In vrsta venčanik devic
 Sta cesto trosi ti cvetic,
 Nastilja palmove ti veje;
 In poti, polja in vasi
 Povsodi ~~prejeto~~ ^{mrzole} so ljudi:
 Visoki, nizki, stari, mladi
 Zmagalca videli bi radi,
 Ki je ²sovražne ³trume ¹xmel.
 Jimej ljudi na mlado rame
 In mati malo dete vxame:
 "Glej, on je Jisrael otel!"
 In starček od veselja plaka
 Gledaje slavnega junaka,
 In sto in sto glasov gromi:
 "Rešitelj Jefe naj živi!" —

26

Vse sveti se domači krov,
Židovje se beli naproti,
In zdaj v mogočni prelepoti
Pred njim stoji ves dom njegov.
In, glej, mladenek cveten zbor
Slavilno pesem prepevaje,
Srebrno strune prebiraje
Privre čez prag na beli dvor,
Pred njimi pa v obleki snežni
V naročje žestjeju hiti,
Kot na perotih, angelj nežni,
Otrok njegov, edina hči!
A žeste, glej, je mrtvobled,
In lic je proč življenja sled -
Kve križi se očetu roka
V objem prisrčnega otroka.
Junak, ki groze ne pozna,
Kaj zdaj ko listje trepota?
„Oh, nepremišljena prisega“!
Blupno oča rajčiči,
Da grozno se skrog razlega,

Pa mrak pretresa vsem kosti.
 "Joj, ti nesrečni otrok moj,
 Se bolj nesrečen oča tvoj,
 Ki kriv brezmejnega je zlega!
 Umreti moraš, hči, umreti
 V življenja polnem, lepem cveti:
 Prisegel sem, da prva stvar,
 Ki po dobljeni slavni xmagi
 Me sreča na domačem pragi,
 Bogu bo dana na oltar;
 In tebe, oj otrok predragi,
 Nebó izbralo si je v dar!
 Veliko tujaj, o nebó,
 Veliko tujaj od očeta!
 Odpusti dete mi ljubó,
 Zgoditi mora se tako:
 Prisega grozna je - pa sveta!"
 In izvrši prisego oče,
 In pade dikelece mladó,
 A oče in ves národ jóče!

28

Caritev.

Caritev bodi ti življenje celo:
Oltar najlepši je srcá oltár,
Lubekren sveta v njem - nebeški žar,
Gospodu žrtva - vsako dobro délo.
O, da bi ne pogórsil se nikdar
Ja sveti ~~ogorci~~ žar, naj vedno bi veseló
Enako trésu ti srcé plamtélo,
Bogni in domu žgalo ^{vreden} ~~vreden~~ dar!
Odločno odprovej se svoji sreči,
Poreče išči bližnjim jo doseči,
Živeti sebi voli moč ne smé!
Ja tuje sreče njemu sreča kljé,
Veseljé ljudsko njemu v óku síje
Ja tuja žalost mu méci srcé!

.....
.....
.....

Daritev.

Daritev bodi ti življenje celo:
 Oltar najlepší je - srcá oltár,
 Guberen sveta v njem - nebesk je žar,
 Gospodu žrtva - vsako dobro delo.
 O, da srcé gojilo bi vsikdar
 Ta sveti žar, naj živo bi gorelo,
 Enako kresu vedno ti plamtelo,
 Bogú in domu žgalo vréden dar!
 Odlično odprověj se svôji sréci,
 Goreče išči drugim jo doséci,
 Živéti voli móž ne smé za sé.
 Iz bratov sréče njemu sréca klíje,
 Veselje ljudsko njemu v óku sije,
 In tuja sólza mu méci sréci!

London

I have the pleasure to inform you
 that your letter of the 10th inst.
 has been received and the
 enclosed is returned to you
 as requested. I am, Sir,
 very respectfully,
 Your obedient servant,
 J. G.

Kupa življenja.

Pod tábó pekél in nebó nad tebój,
 A zemlja visi mej obema,
 In gori in doli rajema
 Ti v kupo življenja kipoči napoj:
 Zdaj bóli poklá, zdaj veselje nebá,
 Pogosto vse vmés!
 Glej, to ti je res
 Osóda sveta! —
 Kedar je móžák,
 Strupéne se kupe ne brani,
 Sladké se nikolár ne vpijáni,
 No, vedno ostane enák
 In vedno ohrani
 Si pôhój sladák!

Spregubljeni cvet.

Vinoci je pela
 Ko slavček ljubó,
 Kakaj pa je danes
 Rosno nje oko?

Vinoci cvetoča,
 Rudeča ko kri,
 Kakaj pa jej danes
 Obarček blede?

Zmrela je vrtec,
 Oj vrtec krasán,
 Ko davi je ustala,
 Bil cvet je obrán.

Oh, cvetje je rahlo,
lêr nosi se ospiè;
A žal je sê meni
Po njem, o dekle!

.....
Sja dolì po polji
Pa stopa nekoliko,
On cvet je potrgal,
Zdaj — uka glasno!

.....
.....
.....

Pri mrtvaškem odru.

Oj, tu ležiš na ôdri,
 Źot angelččeh miru,
 Ôčesci jasnomôdri
 Źatistnemî svetû.

•••••
 Ź ročico se ročica
 Ź molitvi sklepa ti;
 Źa snegobela lica,
 Źot prej, so lepa ti.

•••••
 Źn krog nedolžnih senec
 V rumenkastih laséh
 Źi plava ^{cveten} ~~svet~~ venec,
 Na ustnih rajst nasméh.

Smrt ni ti strahovita,
 Četudi v cvetu let,
 Na lici se ti čita,
 Da ni ta mări svet!

Čemu se joče mati,
 Kaj oca se solai?
 Po tebi žalovati
 Pa meni se ne xdi!

~~Ja solaj in smot dolina
 Na solaj na vrtu in krtaj
 Na jaspno vinocno
 In neskončno srečo~~

Daj ti si srečno sletla
 Oklep trohjevi xdej;
 Nesla je božja dekla
 Te v lepši, boljši kraj!

Pač blagor, blagor tebi,
 Tam dobro je za te!
 Na ^{srečnem} ~~xxx~~ božjem nēbi
 Oj mōli se za me!

34

Siroti.

Cvetica nerazvita,
Rastóča vrh planin,
Ti zapušćena, skrta
Poganjáš sřed pečin.

.....
Kedó-li te zaliva,
Komu pač ti si mar?
Cvetica ljubexnjiva,
Pa jaš ti bom vetnár!

.....
Škurnó te bom zalival,
Lepó te bom gojil,
Čestudi drug bo vřival,
No cvet se bo razvil.

.....

.....

Oj dítě, dítě malo,
 Nedolžno dítě ti,
 Sirotka si ostalo,
 Kedo ka te' strbi?!

...
 Pa če nikdo na sveti,
 Jak bom pod strb te vrel,
 Le rasti v lepem cveti,
 Cvetu bom jak vesel.

...
 Za blagost ti goréce
 Bom prosil, angelj moj,
 Čistudi tvoje sréce
 Delil ne bom s teboj!

36
36
Mega ni!

Róže je na vrtu pléla,
Péla pesmico glasno,
Kívo v lice zarudéla,
Ko je stópil on pred njo.

„Daj mi cvetko, dete kalo,
Da na prsi jo pripném,
Ka spomin cvetico malo,
Prédno v tuje kraje spém.“

Kíto cvétya mu je dala,
I cvetjem dala mu srcé,
Sama v vrtu je ostála,
On po svetu šel od nje.

Róže je na vstu pléla,
 Pésni péla je glasno, —
 Kaj da vsta več ne déla,
 Kaj ne poje več takó?

.....
 Dévklica glavó povéša,
 Vene óbrax, prej cvetóč,
 Nekaj nje srceó progréša,
 Solá jej pótok lije vróč.

.....
 Čer ográjo vstno gléda
~~Staxia se k sece svedta,~~
 Mnogo mimo vse ljudi; —
 Deva bléda, deva bléda,
 Njega od nikoder ní!

.....

V mraku.

Le utôni, utôni ra goró,
 Le ugási, solnce, luč svetló,
 Oj padi, padi gosti mrak,
 Priněsi sreću mír sladák.

Čemú sijálo bi lepó,
 Čemú, oj solnčice klató?
 Povsôd sirotám sivaš le
 Nesrěčen rod ogrěvaš le!

Kdo gledal bi ta hríb in dol,
 Zaklet le v revo, jok in bol,
 Hlínavstva, smot, tepljenja poln,
 Sirot in siroténja poln?

Okler mi sijes, solnce ti,
Felladu, miru mi v srei ni,
Mori pogled, teži spomin
ne svojih, ljudskih bolečin.

Le skrij se, solnce jasno, skrij,
Jagini svet izpred oči,
Da aabi žalostno srce
Človeške žmote in gorje!

Na bregu.

Na bregu stojim in v morje strmim:
 Pod mano sedito valovje
 Rohni ob kamnito bregovje;
 Do neba praši se megljeni dim,
 V obrat mi brizgajo péne
 Od skalne stene;
 A stena skalna
 Ostane stalna,
 In jaz se na robu ne ganem,
 Viharju kljubujem, ostanem!
 Ko v steno valovje vsode vihar
 Ob mi se zaganja;
 A duh se ponosni ne vklanja:
 Ti striči me môres, potrêti nikdâr,
 Vsode sovražne besneči vihar!

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

546.

27

III.

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

21.

Laostali tič.

In ti si edini še tukaj ostal,
 Oj tiček, od trume veselo?
 In nič po kviľatik ti sestrah ni žal,
 Ki splule so v južne dežele?

Oh, vidim, ni mōgla te bolna perut
 Čez morje široko prenēsti,
 Itol sredi je pōti jo lōvec ti hrut,
 Pri brēgu si mōral obsēsti.

Zapiščen, bolan zdaj na prudu stojis,
 Perutec ~~XXXXXXXXXX~~ pobēšas, krvavo,
 Ka družbo predrago sirota stmiš
 V daljavo čez morvko planjavo.

Pač sanjaš o krajih, kjer solnce toplo
Sesticam, družicam se smeje,
Kjer cvetje dišee in sadje zlato.
Vsi od citrónove veje.

Moj tiček, jaz dobro umojem bolest,
Ki vbogo srce ti rariiva;
Pa pojdi z menoj kot tovariš mi zvest
In skupaj bolesi nosiva.

Taj meni so tudi ti doli le pred,
Duh lepše, srečnejše mi sluti,
Kakó jaz po njih omedlévam od tod,
A strte so moje peruti!

22.

Vinski duhovi.

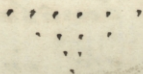
Tóčaj, le^z nôva kupo mi napólni,
 Jlladila daj, zdravila duši bólni!

Kedar okó stôžno v kupo vpiem,
 Skrivnostna čuda v kaplji xlati vxiem:
 Odprè se svet čarôben mi in nôv,
 Okó xagléda sto in sto duhov,
 Duhov ne xlobnih, nego čistih, blagih,
 Trpinom dôbrih, tóžnim srcem dragih.
 Tu v kupi, glej, pretkrasno xriem Kraljico,
 Nebeško hčer, nestkâljeno resnico,
 Tih njô radost, - pozná se na očéh,
 Jn děca njêna: šala, vtip in smek!
 Navduševnost, čuj, poje rajsko písem,
 Na xêmľji se enake slíšal nêsem.
 Jn nade duh naprot šepêče mi,
 Podi obup, skrbi morêče mi.

Pogled duhův, vabljénje krásnik bóginj
Mi vnema v duši čudodělen oginj,
Upr vrača se v srce, na usta směh
Jn x nōva všěga rádost se v očeh.

Duhovi vinski, hvala vam tedaj!
Napolni kopret kupo mi, točaj!

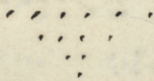
Človeka nikčar!

V delalnico sem tvojo urol,
 Ki bitij si rodil brez bröja!
 Skivnostno snuje röka tvoja:
 Nikčar je stalne ni stvari,
 A prah noben se ne izgubi.
 V delalnico sem tvojo urol,
 In videl vedno sem vstenje,
 Preživajöce se življenje,
 Prerojevanje, prenavljanje
 Iz bitja v bitje presnovljanje,
 A smrti nisem vzrl nikčar!
 Prezumni svet plakaje töbi,
 Ko pade cvät duhtëci rözi,
 Ko izmeje dragih mu katës
 Dubä oköve v gröb polöxi,
 Čës: rödni brät mu je umrl!
 In - smrti ni!

V delalnico sem bôxje xrl,
Tam prestvarjanje sem stvaril,
A smoti nisem vxrl!....
Začetnik moj, ki si me vstvaril,
Duhá si iskro mi raxkôdil,
V oklep prostèni jo xaprl, -
Zakaj? Ves ti! -
No ilnato boš jéčo strl,
Ne bom umrl!
No duhu prošenó peroti,
Ki jih ix dôla solz in xmot
Raxvije na skrivnostno pot, -
Kam? Têbi hitel bo naproti,
Da ênkrat tvoj obrâx bi xrl,
Da xrl bi solnčnejasno lice,
Obrâx ljubèrni in resnice!....
Tô prest pa prsti izročé..
In svét ob noč proxabi kraj
Kvijôč ostanke té.
In ni mi xâl! Svét xabi naj!
Ti ga ne xabis!

Za nôvo stvar mej práh porabis,
 Za káko? Jaž ne vém,
 Ti sam si gospodár!

A ono te prositi smém:
 Za práha vágôji ti cvetico,
 Podári lôgu pévko-tico,
 Katerokoli vstvári stvar;
 Medôr bi pa ho jár na svêti
 Jmél čutiti in topêti,
 Mej dvômi, z móbtami visêti.
 Clovéka-vstváriti nikár!

Poklanjam se pesnikovemu geniju.

Uzqublyeni raj.

Uzqublyen člověku je zémeljski raj,
 Adámova děca v prognanstvu se jôče,
 In prôsi naj srěce zaprávlyene kraj
 Odprě jej na nôvo dobrôtlyvi ôče.

Uspámetno ljudstvo, čemû-li tvoj stok?
 Na dělo! Ne nosi mi křížema rok!
 Poveni se sámo v prvôtnost narôj,
 In našlo povesôdi prvôtni boš raj!

Lastovkam.

" Lastovke, oj Bog vás sprámi,
 Ho po dólgi, čísti zimí
 Priletíte ste nazaj
 V mirni naš plantinski raj!
 Ve pomládi ste xnanilke,
 Dobre sréče ste nosilke,
 Hjer svoj dom postavíte,
 Blágošt gja pripravíte.
 Gostoguben strop je moj:
 Gnězda svója nanj pripravíte,
 Tū valíte, tū gojíte
 Srečonósmi xárod svoj.
 Škíbnó jaz vam branil bom
 Mějni rod in mali dom.
 Tū nikdó se vas ne taktne,
 In mladíčev vam nikdó
 X ráko kruto ne izmakne,
 Čúval jaz jih bom xvestó."

A rastónj je vès moj klic,
 Ne privóbi sréčnih tic.
 Razkropí se vse krdelo
 Čez prijarno gorško selo,
 Razdelí se v pare tróp,
 Slédnji par izbère stróp,
 Kjer obési méhko gnéndo,
 Prazen je le moj, edin,
 Ker nesréče jáz sem sin,
 Rójen pod nevgódnó avéndo!

Dovišona v vsacom obziru. Tisli "edin"
 ni ne mati.

26.

V celici.

Já néme cíle v živi svět
 Mlad samotár stromí,
 Venčich lie bleděci cvět
 Kropé mokré oči.

Stár pötnik v ötkno vspäe okó,
 Ke truden mimo gré,
 Blagruje öne, ki mirné
 Po celicah žive.

Ke möti, pötnik, se nikár,
 Ki tukaj dom mirü,
 Ki vselij svet pokój vladár
 Sred tihega židü.

4*

52

Moj dom je nizek in tesan,
Prezmejno to srcé,
Če brat zaklepa samostan,
Kdo vzklene pra želje?

.....

Dokler se prsi dvigajo,
Srcé še krepeni,
Dokler želje se vzigajo,
Pokoja, srce ni!-

.....

Zapustil svet sem mladolet,
Se v celico zaprl,
Umril je zd-me celi svet
Fax nisem ranj umrl.

.....

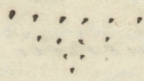
Zabiti ga, - mi móci ni,
Vživati ga - ne smém;
Plamen, ki v srci mi gorí
Morim in mojem ném.

.....

Ne vlada vselej svet potokoj
Sred tihega xidi;
Če ne prinêseš ga ~~seboj~~ ~~seboj~~,
Ne najdeš tu miru.

Le rômaj, rômaj svôjo pôl,
Glej, svêt je lep ko vrt;
Râd bi s teboj in teh samot,
Jxhòd mi je xaprt!

Imej najlepših cvetov slovenske praxije. Ho
bi imeli vsaj deset tacih.

Primula.

Polétni dan na xlatih žarkih
 Zskril na svet je solnčni prah,
 Po tratoh se vsejal in jarkih,
 Zaril se v prst, zavil se v mah.

Tam solnčne matere rojenci
 Bledé rapti v grob temán,
 Svetóv nebeskih izseljenci
 Mijó v nesreči dan na dan.

vise

Vše zimski dan vést nad brégom,
 Čex dot dol plani besni ledón vihar
 In gázd in plan jéči pod snégom,
 Gorjé ti, vloga solnčna stvar!

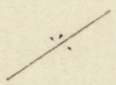
Kakó si róta z daj trepeče,
Oh, da bi mogla gor naxaj,
Če ne, pa vsaj iz nočne jéče,
Da gléda vsaj domači raj!

o zlato.
In ~~xxxx~~ solnce, glej, prigreje,
Odpre smekèni se zapah,
In solnčic stotisoč prismeje
Se tam, kjer mrl je solnčni prah.

Oj, to se v travi jasno bliska,
Po jarkih vse svetlo, zlato,
Stotisoč tam trobentice piška
Glasán porodráv domú v nebó!

Moč ljubezni.

Zaljubilo se je morje v luno,
 Zaljubilo z neizmerno silo,
 Z njo združiti se srčno želelo.
 Dolgih šest ur kvišku je kipeló,
 Drugih šest ur zopet togovalo,
 Togovalo, bridko žalovalo,
 Ker se z njo zediniti ni moglo.
 Vendar ni ljubezni popustilo,
 Kelj kipečih ni si ohladilo:
 Vsako šesto uro po odtóku
 Zopet k ljubici se luni dviga,
 Dviga se, se dvigniti ne môre,
 Z njo skleniti se nikdar ne môre.
 Le vzdihljaji morja gor kipijo,
 Luno v temne megle zavijaje
 Tóxijo morja bridkosti lune.
 Ona se ljubezni vérne vemili,

Ker skleniti a dragim se ne more,
Sólne za vrdihljaje morju vrača,
Ter hladi kipeče želje morju. —
Če tako studêna vòda gubi,
Oj, kako pa bo to vióce srce!

Svetá odkletev.

Len sanja síce moje zlat:
 Odprto je nebo,
 In vèn se vsiplje zbor krilat,
 Kaj bo, kaj bo pač to?

Čuj! gôri klíče visnji Bog:
 "Kocój bo svet odklet,
 In konec bode rív, nadlog,
 In raj mu vstôdirim spét"!

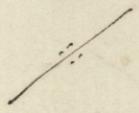
Kot jasni vtrínki trop duhov
 Spusti se v solzni dol,
 Vesôč kemljanom blagoslov
 In leh, ka kal in bol.

In raxkropi se solnčni trop
 Iskrič na vse strani
^{slamnati in alati strop}
 Pod ~~alati~~ ^{pod} ~~strop~~ ^{strop}
 Zdravč, blažč hiti.

Kjer jokka se nesreče sin,
 Otrè mu a lic solkè,
 Kjer najde hišo bolečin,
 Odnèse jej gorjè.

In krog po svetu trop, bliščèč,
 Skoz temno šviga noč,
 In bliskov mèč krepkò vihtèč,
 Razganja teme moč.

In arot, laxi in alòbe duh,
 Lavisti kleti gad,
 In srd, krivica in napuh
 Gmè v pekla propad!

60
In bes, ki v srci tical je,
Celó v najboljšem - skrit,
Duh bôžji ga izbical je,
Poslan nas poblažit.

Univerzitetna
Ljubljana

Resnice solnce sije zdaj,
Ljubexni greje žar,
In svet je kopet cveten raj,
In srečna vsaka stvar.

Aj, to je xemlje vevišen god,
Člověštva klati dan!
Prerôjen svet, prerôjen rod,
Kot bôžji sên krásan!

K višav nadsolnčnih kraljev kralj
Se xemlji nasmehljá,
In prst njegov iz daljnih dalj
Jo dvigne do neba.

Na věčno stisne jo srce,
 Ljubezni prvo vnet,
 I poljubom sladkim govore:
 "Zdaj moj otrok si spet!"

Na ta poljub neba sladkost
 Presine vse stvari,
 Srce, vtopljeno mi v radost,
 Zamakneno kopni!....

Srce, le sanjaj ven in ven,
 O sen, ne vniči se!
 A poč! Jzginj sen kot sen,
 Pa dej - vresniči se!

Vzvišeno in izvorna misel v Kasni obleki.

Življenje ni praznik.

Cvetočega lica, cvetočih se let
 Kdaj prve korake namérjaš mej svet -
 Nastlali na steno so pisan ti cvet!
 Po poljskih cveticah te žive cvetice
 Spremljajo, kot žena mláde družice.
 In svätov prijateljskih nádsten tróp
 Praznuje tvoj prvi v življenje vstóp.
 In tebe - pač móti te cvetje na poti -
 To občno veselje se tudi poloti!
 Ne čutiš - naj srca ne vara te čút! -

I Da vhod le v življenje je svetjem posut?
 Ne slutiš, da cvetje na steno nastlano,
 Le trnje karkiva, da xveno ti rano?
 Prijatelj, ne bódeš za klo pač mi vzol
 Resnôbne beséde na praznik vesel:
 Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
 Življenje naj bode ti delaven dan!

Od kôra do mratka rosán in potán
 Ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje!
 Ne pláši se enoja, ne stráši se boja,
 Saj móžko dejanje krepiuje móci, 61
 A potkoj mu zdrave móci' potkončá,
 Dejanje ti ljúbi, a boj se potkoja!
Dolžán mi samó, kar veléva mu stan,
Kar móre, to móž je storiti dolžán!
 Na délo tedáj, ker resnôbni so dnovi,
 et délo in trud ti nebó blagoslôvi!

.....
 Velja veí nego najbeljšá pridiga.

Rómarica.

„ Cemu se ti takkò mudi
 k romarstko deklè?
 Saj k samostanu daleč nì
 In k cèrkvi voh gorè!“

„ Šexkà je pòt in hrib strmàn,
 Počivaj tu z menòj,
 Lehkò, lehkò sè v samostan
 Dospèš, deklè, nocòj!“

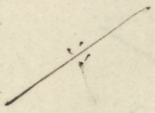
„ Da, romarica sem, gospod,
 A ne gor k cèrkvi tej,
 Odtod sè daleč gre moj hòd
 Mudi se mi naprej.“

Goré sě tri, dolíne tri
Mí prehoditi je,
Deroče globočino tri
Mí prebroditi je.

Na brodom tretjim bel je prod,
Na prodom svet zelèn,
Tja romarica spém od tod
Na griček osamljen.

Na gričku cërkev ne stoji,
Ne miren samostán,
K molitvi romarskih ljudi
Ne vabi zvon glasán.

In križ ne kamnat ne lesén
Ne dvoiga se naspik,
Prosilcem milosti noben
Tam ne deli svetnik.

66

Pa če nikdo tja ne hiti
Pobôžnih čutij vnet,
Če cerkve tam ne križka ni,
Taj kraj je meni svet!

Na griček nizki ta srčno
Jaz pokleknila bom,
In gorke, kakor prej nikdo,
Solzic molila bom.

Saj griček drugim ni enak,
To je nagrôben grič,
Pod njim počiva mlad voják,
Oh, meni drag mrlic!

Zapiustil bil zastavo je,
Saj vem jo kom kopnic!
A plačal željo & glavo je,
Plačuje jo trohnic!

Na tuij xēmlji kdaj leži
Nemán, nemilován,
Né križ ne kamen ne stoji,
Kjer on je zakopán.

Gomila posvecēna ni,
Tropil ni mašnik je,
Ni s trnjem ograjēna ni,
Oh, čedi v pašnik je! ...

Poč ōstra in nemila si,
Bj sōdba svetnā ti!
Ho kri za dolg prelila si,
Ni-li dovolj ta kri?

Ni kazni ti radōsti smrt,
Nje muka in nje strah?
Se v grob celó tvoje sēga črt,
Se mrtvi skruniš prah?!

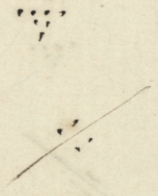
5*

In to vesti ne pēce ti,
 Na, grōbni prah skrunčō,
 V nekrive in ljubēce ti
 Strupōn ~~po~~^{radras} ~~po~~ mēc?....

...
 A xda j naprej, na grōb njegov,
 Po sōdbi svetni klēt,
 Od svetih izobčōn grōbōv,
 A duši mōji svet!

...
 Na grōbu tem se nasehīm,
 Grōb meni ni strašān,
 Skrbnō okrog ga ogradim,
 Da več ne bo teptān.

...
 In ker pomnika ni grobnik
 Postāvil na nasip,
 Jaz xiv mu bōdem spomenik,
 Tripēc ljuberni kip.

(7) Tam naj kedaj se moj pepel
Počiva, kjer njegov, —
A bô-li skupni prah prejél
Mrtvaški blagoslov”?

Prekrasna!

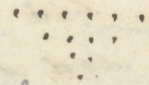
O nevihti.

Zanesi nam, zanesi, Bog,
 Otmi nas rev, otmi nadlog!
 Grozi sovražnica srdita,
 V oblakov sivih plašč zavita,
 Beseda njena - grom rohnèč,
 In nje pogled je - blisk gorèč.
 Besede grom in blisk očesa
 Nebesa in zemljó pretresa.
 Pod plaščem naši bič prikrit,
 Aj bič iz urn ledènih avit!
 Gorje, če jéana ga zavzdigne,
 Če a njim po polji plòdnem živigne,
 Gorje!
 Glej, tam na polji setev mlada,
 Živilo naše, naša nada,
 Pod tóro sklonjeno drevo,
 Glej, ~~nežni~~ nežni cvet na mladem viti,
 Bognjeni sok na vinski tati
 Plahó xira se v nebo,

In vse se vije, vse trepeče,
 Boji vse šibe se grozeče.
 Zanesi nam, zanesi Bog,
 Otmì nas rev, otmì nadlog!
 Oh, saj te kličemo očeta,
 Čij prošnje siromaka-kmeta,
 Sprejmi naš jôh in vzdih in stôh,
 Ne uniči ðuljev pridnih rok!
 Ji migni - blisku žar se vpihne,
 Le prst zazdigni - grom potihne,
 Le veli - bič se razdrobi,
 Le želi - led se raztopi,
 In rôka, ki je prej grozila,
 Po blagoslov na nas rasila.
 Zanesi nam, zanesi, Bog,
 Otmì nas rev, otmì nadlog!

— — — — —
 Zastônj!
 Nebó mu prošnje te ne čuje;
 Vihar strašan
 Čez dno in stran gromé pribruje,

Leděno zrinje v setve vsuje
 Oblak temán -
 Končan je cvet in sad obrán, -
 Gorjé!
 Parè se kmet ~~vih~~ ^{na} stite nade,
 Parè na sinke, hčérke mlade
 In diuja bol, skibi strašné
 Pčetu v sreci zabesné, -
 Gorjé ti vbozi kmet, gorjé!

Zamej najlepših.

Vjetegea tiča tožba.

Oj xêmlyja širna, xêmlyja lépa,
Ti vsa si bila moja last;
Zdaj órka kletka me zatlépa,
Oko vjél sem se v nesrúčno past.

Ostrigli, oh, so mi peroti,
Da ni mi móci v sinji zrak,
Cék krič in ~~zrak~~^{dol} - gorjé siroti -
Ne nôsi več mo vzlet krepak.

Ne nôsi več me v lóg Kosati,
Kjer mnog prebiva zvest mi drug,
Ni móci mi v jesêni z brati
V teh vèlih trat na cvétni jug.

74
K ognjenim jetkóm umorili
So mi nebeško luč oči,
Da božjih čud v narave krili
Uživati mi môči ni.

Otkó sirote oslepljeni,
Otkó edino je - spomin,
A on ni vir tolažbe mêní,
Spomin mi vir je bolečin.

Ka mano ure sólněne srěče,
Pred mano grôxa temnih dní,
Krog mène stěne věčne jěče,
Pa naj spomin me veseli?!

Kdaj seněni gaj se v cvět oděva,
Oj seněni gaj, moj rojstni raj
Glasno tam bratov sbor popěva,
Tu moj izgublja se vzdihljaj.

K družico drug tam pristoleta,
 Jzbról si gôsto je drevo,
 Jn drôbno gnédo skrbno spléta,
 da spal bi nejni rod mehtó.

A mēni svēt je vēs ocvetel,
 Zaprt in slep sem samotár,
 Nikdár ne bôdem gnéda pletel,
 Gôjil mládičev nikdár.

Mijē mi v jēči srce vlogo,
 Brezcvētna gine mi mladost...
 Pač mnogo vzéli ste mi, mnogo,
 Ko zlato vzéli ste prostost.

A enega mi vzéli niste,
 Pa mi ne vřamote nikdár;
 To piēsni so srebrnôčiste,
 To je glasov nebeški dar.

76

Samôtno v kletki bom popréval,
Dokler ne počí to srce,
Vam dušo mrzlo bom ogréval,
In sêbi bom hladil gorje!

234.

Svetišče.

Živisave zelene je cerkviica bela
 Prijazno v dolinski odsevala svet,
 Por romarjev četa je mnoga hitela
 Po mir, po tolarbo, ki nêma ju svet, ~~none~~
 A cerkviice ni več! Židovi' posuti,
 Brezbožniki, oh, so razdrli jih kruti;
 Zvonika ni xreti, ni čuti zvonov,
 Ne petja, ne verne molitve glasov.
 Darilca, darov in darilnikov ni,
 Svetilnikov več in krepilnikov ni:
 Žaré ji le luči na nebu goreče,
 Tropé je megle izpod néba roseče,
 Vše trin in osdt je prerasel raxpád,
 Po skalah tam plaki' se pisani' gad,
 In potnika grôza obhaja,
 Ko vidi strupenega smâja.
 A mênî kaj tóžnost objoma srce
 Ko cerkve spominjam se vrhu goré,
 Kaj pólka v otkó mi prihaja?...

11

78
Svetišče najlepše je tvoje srce,
Prostora mi ondi za elate malike,
Sexidale so ga najvišje roke,
Naslikale notri nadzemeljske slike.

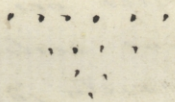
Brezmejno to Bog je svetišče srca,
Skrivnostno kot onje, kdo pač proumó ga?
Kedrgo neskončnost zemlje in neba
Z ljubeznijo sveto in živo obsega!

Stotisoč svetil na zverdišči gori,
Stotisoč čutil v tem svetišči plamti,
Ob luči so večni prižgana,
Kvi nična svitloba jim dana.

Nesvétega nič se ni prišlo v ta hram,
Duhovi le blagi kraljujejo tam,
In božji trilatea
~~trilatea~~ svetišču od praga
Odganja sovraga! --

Jaz tukaj na pragu kot romar stojim,
Rad v tvoje svetišče upiram očesa,
In gróra skrivnostna srce mi potresa,
V lepoto čaróбно zamaknen strmim.

Ko kriem u svetišče nadzemeljsko te,
 Srce mi neskončno je polno takó
 Kot xrl bi v odprta nebеса,
 In vendar - kaj sili mi vedno v spomin,
 Posuto svetišče na vrhu višin?
 Kaj tožnost srce mi potkiva,
 Kaj solca oko mi zaliva?...

Prelepa!

Srce sirota

Osamelo, zapuščeno
 Čete tu stoji mlado,
 Čelo tóžno in megljeno,
 Za matriko mu je oko.

~~nema~~
 Mati mrtva, mrtev oče,
 Bratov néma ne sestrá;
 Brez domu pro svetu jôče,
 A gledó mu strého dá?

~~nema~~
 Ta sirota osambla
 Ti nesrečno si srce;
 Ká-te néma zemlja céla
 Brata ne in ne sestré.

~~nema~~
 Saj tvoj dom ni tu na svétu,
 Ti tam góri si doma;
 Tebe neče svet uméti,
 Ti ne maresj pa svéta!

552

76

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

///

36.

Ti veselo poj!

Le zelèni, sèvnèni gaj,
 Dùhtè nad menòj;
 Jaz kot list uvel sedaj
 Mirjem pod tebòj.

...

Kaj ti, dròbni píček, dèm:
 Le veselo poj!
 Poj, čèjudi jaz sem nèm,
 Starè znanec tvoj!

...

Ti lehkò imàš srce,
 Jn lehkò perút,
 Niè ne veš, kaj je gorje,
 Kaj obup je ljút.

...

Rádostno, kreptko žgolis
 Vrh zelenih vej,
 Vedno v cvetji le živiš,
 Srččen si vselej.

Ho si v južni zletel raj,
 Bil je gaj zelen,
 Ho priplaval si nazaj,
 Sret je pomlajen.

Meniš prač, da lanški list,
 Dom ti spleta se,
 In da jak sem vedno tist,
 Ho zdaj leta se?

Si ne vés, da zimski čas
 Cvet je naš umrl,
 Ne, da je življenja mrak
 To srce mi strl.

Toda, ptiček, kaj xa to,
 Če umiram jaz?
 Kaj, če cvetje prelepó
 Zél je zimski mráz?

Glej, zelen je znóva gaj, I
 Sónčno je nebó,
 Zemlja cvete kot nekda,
 Živo in lepó.

L. skoz jasni vráb, mojític,
 Pa skoz sénéni gaj,
 Kaj bi móbil, te listic,
~~L. skoz jasni vráb, mojític,~~
 Suk in mrtov kdaj?

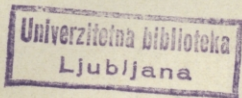
Kaj ti mari, če molči
 Stari znaneec tvoj?
 Sréčen bódi, ptiček, ti,
 In veselo poj!

37.

Soci.

Krasná si, bistra hči planin,
 Brdká v naravní si lepióti,
 Kó ti prorórník globočín
 Kevikhte témne srd ne móti,
 Krasná si, hči planin!
 Tvoj tók je xív in je legák,
 Kó hód deklét splanine;
 In jasna si kó górski xrák,
 In glásna si, kot spiev krepák
 Planinske je mladine,
 Krasná si, hči planin!
 Rad glédam ti v valove bódre,
 Valove te zeléno-módre;
 Temná zelén planinskíh trav
 In vedra višnjevost višáv
 Lepó se v njih je xbila;
 Na rósah sinjega nebá,
 Na rósah zeléníh gorá

Lepoto to si pila, —
 "Krasni si, hej planin!
 Ti meni si predraga znanka!
 Ko z gorstkih prisumiv' dobrav,
 Od doma se mi zdis' poslanika,
 Nesoca mnog' mi ljub' pozdrav, —
 Bog sprimi te tu sred planjav! ...
 Kakó glasno, ljubo sumljaj,
^{Kako čisto, krepko staklaj,}
 Ko sred gora se pót imas!
 A ko pridores' na ravnine,
 Laskaj te živa radost mine?
 Kaj trudno leres' in počasni,
 Laskaj so tóžni tvóji glási?
 Tóžko se lóciš od hribov,
 Žibelke tvojeqa valóvja?
 Mar véš, da tées' tik grobov,
 Grobov slovenskega domóvja?
 Obojno bol pač tu tópiš!
 V tej bóli tóžna in počasna
 Ogromna solxa se mi zdis',
 A se kot solxa — krásna!

Krasna si, bistra hči planin,
 Bredka v naravnih si lepoti,
 A ti prozornih globočin
 Nevikhte divje srd ne moli!
 Pa, oh, siroti tebi žuga
 Vihar grozan, vihar strašan;
 Prihrumel v gorkega bo juga,
 Divjal čez plodno bo raván,
 Ki tvoja jo napaja struga -
 Gorje, da daleč ni ta dan!
 Nad tibo jasen bo oblak
 Króg tebe pa svincéna tóca,
 In dèk krváv in solk potok,
 In blisk in grom, - oh, bitva vróca!
 Sod sékla bridka bodo jekla,
 In ti mi boš krvava tékla:
 Ki naša te pojila bo,
 Lovračna te kalila bo!
 Takrát se spómni, bistra Lóca,
 Kar górkó ti srecé naróca:

Kar bode shranjenih vodâ
 V oblakih tvojega nebâ,
 Kar vode v tvojih bo plaminah,
 Kar bode v cvetnik je ravninah,
 Tacâs prodrvi vse na dân
 Narâsti, vskipi v toki strâsan!
 Ne stiskaj v meji se bregov,
 Srdita cez bronove stôpi,
 Per tujce, xêmlje-~~stijne~~^{lačne}, vtôpi
 Na dvo napenjenih valov!
 (~~Ne~~ ~~stiskaj~~ ~~tujce~~ ~~tujce~~ ~~tujce~~
~~ne~~ ~~de~~ ~~stiskaj~~ ~~se~~ ~~grubâ,~~)

Tu je prvotno stalo: xêmlje lačne, kar se mi boljê do
 pada, ker neè pové nego xêljen.

Slovó in naróčilo.

(Zg. Gruntarju.)

Le pojdi tórej, duša draga,
 Čeprav teásko mi je slovó;
 Naj mēm tēce solana sraga,
 Pa drugim boš vedril otkó.

Mej tujce ne, ti grēs mej brate,
 Da zá-uje trudiš dan se vsak,
 da vxóre mi vresničis kláte

Kot narodnják in poštenják.

Hudóbnik je podóben slani,
 ki padla v mrxli nóči je;
 zar ta je vrtu in poljani,
 krepósti on cvotóci je.

A móř postěn je - sólnce kláto,
 Ki raxsvetljuje, greje svét,
 Ki v pisan cvet ogrinja trato,
 Ki vet in gaj odéva v cvét.

Visótko číslam učénjaka,
 Ki nam proganja temo smot,
 A bolj še cénim posténjaka,
 Ki vé in hódí pravo pot.

Ti učénost s krepiótyo združi,
 Kot sólnce strinja lúč in moč,
 S tem domovini avésto služi,
 Nevtunden xarjé dan in noč.

Znáčajen sam se v ljudstovú knáčaj
 Pívoljaj, gôji in krepičaj,
 Na to mi prvo skrb obračaj,
 To naša je nalóga xđaj!

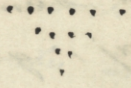
U srca ljubljenih rojakov
 Sej seme plemenitih roč,
 Da bomo narod postenjakov,
 Da bomo narod velik mož.

Zar sanjala v trenôtkih xlatih
 Iva sanj za narod naš kedaj,
 Ti vse vresniči xday pri bratih,
 Ljubljenje xday uxôrom daj!

Le pojdi torej, duša blaga,
 Grčno na delo svêto to;
 Naj večê mêni grêntka sraga,
 Stiraj drugim jih skrbno!

39.

Moj črni plašč.

Ja črni plašč vam je v kasmih,
A - ga uméjete?

Uméte rôso v teh očeh,
Ki se jej smejete?

...

Gomile x rôso lô kropim,
Ki vrè mi čer obrâx,
Ja plašč, ki se ogrinjam x njim,
To ranjkib nôvim jar.

...

Umrla ni še mati mi,
Umrli ni oče še,
Ka sestrani, x brati mi
Sreé ne jôče še,

Se drage moje Drog živi,
 In kahvaljujem ga,
 A v gröbu mnóg mrlíč leži,
 Ži objokujem ga.

Pravico v gröb so dávali,
 Pri gröbu jaz sem bil,
 Pogrèbci so prepèvali,
 A jaz solzé sem lil.

Kíl bratoljubja sem potop ...
 Ko gröb se je zapl,
 Smejál se je spremnikov trop,
 V bitkósti jaz sem mrl.

Ukóre potopáli so, ...
 - Oh, to docákál sem! -
 Na gröbu tam plesáli so,
 Grentó jaz plákal sem.

Radost tedaj je vbéгла mi,
 Moj duh je mrak objel,
 Prithkost je v dušo légla mi,
 Več nisem bil vesel,

.....
 Tedaj oblékel sem se mlad
 Obléko žalno to,
 Na grôbe vzôrov, sanj in nad
 Solac mi zdaj teko.

.....

Samostanski vratar.

življenja valovje tam zunaj hrume,

Tu vlada pa mir in tihota,

Tam zunaj ~~vrvenje~~ vrvenje, ~~drvenje~~ drvenje ljudi,

Tu notri je sveta samota.

...
 Kda pragu stojé jaz oxiram se s svet,

V oxidje se ókko oxiram;

U celici bivam nad poldeset lét,

Ter duri odpiram, zapiram.

...
 In bil samostanu prav véren ključar,

O pórni, o rani sem uri,

Utrujeni pótnik in réveš nikdar

Častónj ni potrkal ob duri.

...
 Črta vrsta prve kitice se glasi:

Tam zunaj vrvenje, drvenje ljudi,

Premnôgi, ki dušo obup jim je tel,
 Tu našli so mir in tolažbo,
 Ka mir sem ^{tridesetkrat} ~~peš~~ duri odprl, ^{premnogo,}
 Nikoli jih nisem za zdrábo. ^{krat.}
 „jzgero pravijo
 da je madjar.
 sko.“

Taki jaz obračal sem ključe vsledar,
 Taki sem u službi osivel;
 Ti tudi, predragi mi, budi vratar,
 In mōdro in mōzko boš xivel.

Telo ti je hiša: v njej um gospodar,
 A čut gospodinja ti bōdi;
 Počutki so vrata, ti glej ko vratar,
 Kaj vèn in kaj nōter ti hōdi.

Kar imas xlatá in pa srēbra doma,
 Raztōpi ga v peči ognjeni,
 Klatar naj iz tega ti ključe sková,
 Pa v duri počutkov jih dēni.

Odprto navadno uho in oko,
 A usta zaprta mi nosi,
 Če treba, odpri pa se usta srčno,
 Nikjer dovolitve ne prosi.

Odprto srcé in odprte roké
 Jmej ka tujččega brata;
 A trdno zapahni uho in srcé,
 To trka sovražstvo na vrata.

Hinavstvu in podlosti^v dušo ne daj,
 Ne krivdi ne klôbi nobeni;
 Krepósti razmakni srcé na stéraj,
 A skrbno ga strásti raklêni!

To bôde edino ti prava prostôst,
 Če imaš počutke v oblasti,
 To bôde najvišja modróst in krepóst,
 Prudati in vladati strásti!

Na potujčeni zemlji.

Podravljam solnčna te raván,
Ki pred menój si razprosteta!
Ti lépa si kot sèn krasán,
Podoba rajskega si vrta.

Kedó ti páč se ne ravbél
o čaroviti tej lepóti?
Kakó naj duše čút vesel
o čudu tem se ne polóti?

Jn vendar, rajsko to raván,
Ho ná-te pótnik se okiram,
Moj duh temán je in mračán
Jn sólke iz oči stiram.

Naš bil nekda j je ves ta raj,
 Očetom našim domovina,
 Tuj narod tód se širi adaj,
 Naš raj je tujcev adaj lastnina.

Lobi se včas pergamen:
 Nanj pesmi krasne, modre, ^e rške
 Napisal bil je mož učen, -
 O vredne, da žive na vek!

A list je tujcu vlast prisel,
 On stara stova je izbrisal,
 Ker njih modrosti ni umel,
 Ter črte svoje je narisal.

Tak list prostran si ti raván!
 Naš ded tu pisal svoja dela,
 Naš govor čul si prek poljan,
 Tu pesem naša je živela.

A kdaj katrt je tód naš glas,
 In tují Króg xvené glasovi,
 Tují trig in grad, tují ves je kras,
 Oh naši so samó - grobovi!

...

Katoroj, solnčnata raván,
 Ko ná-te moj pogled se vpira,
 Temán mi duk je in mračán,
 In síce tuge mi umira! ?

.....

Domovina.

Ovdôva tóžna, zapuščena,
 Ti mati toliko sirot,
 S krujô, solcâmi napojena,
 Ki bôl poročaste, nič dobrot,
 Oj mati vdaneqa ti sina,
 Oj, slata mati — domovina!
 Ti krasna si, krasnejše ni,
 Kar jih obsiva karja dneva;
 Prepostna si, vsa vredna ti,
 Da króna vênca te kraljeva.
 A tunjev le tvoj vênec je,
 In rod tvoj rod-mučénec je;
 Sovrañni svét te le prexira,
 Prezira te in te xatira!
 Kdaj to gorjé pač mine ti?
 Kdaj se otô ti vjasni kálno?

Kdaj sléces to oblétu čalno,
 Kdaj solnce eláto sine ti?
 O, da a močjó in sréčo, slavo,
 Ne s króno trnjevo, nebo
 Ovilo bi ti svétu glávo,
 Kákó bi ljubil te sréčno,
 Kákó bi jax ti pél glasno!
 A ker nikdó ne stéje te,
 Ker vés te svét teptá a nogámi,
 Jax ljubim tem sréčneje te,
 Jax ljubim tem avestéje te,
 A ljubim te - s solzámi!
 Oj mati môja domovina,
 Ljuberén môja ti edina,
 Ti môja skrb in bolečina,
 Bog čuvaj dobrotljivi te,
 Bog živi te, Bog živi te!

Grobni spomenik prijatelju.

(Jvanu K. Strésu.)

Kakó bi zábil to gomilo,
 Kjer blágo tvóje spi srce,
 Ki mi brezmiéjno vdano bilo
 Vés čas do zadnjega je dne?

...
 Ti bil mi nisi brát po krvi,
 A več si bil mi tisočkrat:
 Bil mi nisi prijáatelj prvi,
 Po sreci in po duhu brát.

...
 Těkó se človek od mladósti,
 Těkó se lóci od nádej,
 Těkó se láci od prostósti,
 Od těbe jat sem se těj.

In vendar, dragi, jaz po tebi
 Ne bom več bratko vzdihoval,
 Saj našel si na božjem nebi,
 Kar tukaj si zastoj iskal.

Po svobodi je hrepenelo,
 Po luči, sreči ti srce,
 K resnici priti je želelo,
 Izpolnil Bog ti je želje.

Edaj bivaš vrb višave jasne,
 Kjer ni mraku, kjer ni noči,
 Tam solnce srčce ti ne vgasne,
 Resnice solnce ne stemni.

Tam rešen réve si in tere,
 Tam próst si inkusnjav in čmot,
 Nobena spona te ne vére,
 Voliš si čas in kraj in pot.

Po jasni svigas visocini
 Sam lepa xverda sred xverda,
 In k meni tudi v nocni tmimi
 Priplavas mnogokrat x neba,

.....
 Sedaj sladko pripovedujes
 Pravlje iz lepsih mi svetov,
 Ter srcco rajsko opisujes,
 Ki v ziva v domu se duhov.

.....
 Gledaje sliko tvoje srce
 In srcc nebesci tvoj obrat
 In duše vxdisem koprnice:
 "Naj grem, naj grem s teboj se jaz!"

.....
 Le krepenel jaz bodem k tebi,
 Ne bom pa tebi zaloval,
 Saj navesel si na bozjem nebi,
 Kar tukaj bi castonj iskjal!

.....

Pastir.

Tam gôri, tam gôri ka kretjo goró
 Planina dviguje v nebó se,
 Je dalje srce omedléva na njó,
 Braća na njó mi stó se.

Rarmátni predgôrja se temnega xíd,
 Kavésa megléna izginí,
 Naj svóobodno kopet se pase mi' vid
 Po môji, po môji planini.

Gipášnikti sólnčni, lesóuje temné,
 Vi viri, potótki studéni,
 Ti sláp moj grméci, ti selo mirné,
 Pri srce ho někđaj sté mómí!

Željno, kakor ded naš v irgubljoni raj,
 Jaz gledam na trati planinske,
 Solčič se vrtam na mesta naxaj,
 Kjer sanjal sem sanje detinske.

Tam, srčen pastircček, sem, glásno pojóc,
 Veseljé srcá razodéval,
 Poslušal je pótnik, po dólú gredóc,
 Moj drug mi je z ónkraj odpréval.

Britkosti in boli tam nisem poznál
 Pijóc le sladkosti sem rasel; -
 Da bil pi pač védno tam góri ostál,
 Jn čede očétove pavel!

Avrgla osóda nemila me je
 Od dôma vže v rôsmi mladosti,
 Jn s kupo modrósti pojila me je,
 Še bolj me je s kupo britkosti.

Postal sem mej svetom drugačen pastir
 In čedo xda j čuvam slovčco;
 A vsaknil veselja je prijsnjega vir,
 Izgubil življenja sem srčco.

Onimel je pčtja veselega glás,
 Srce mi teró bolečine; -
 Kakaj sem zapustil te, rojstvena vás,
 Kakaj sem vas pustil, planine!

Posobno lepa.

Naraj v planinski raj!

Pod trto bívam xdať
 V deželí rajskomíli,
 Srce pa gor mi síli
 Naraj v planinski raj; -
 Zakaj naraj?
 Naraj v planinski raj!

Tu xelen dol in brég,
 Tu cvéte vře budi se,
 Tu pticí spév glasi se,
 Gore se krije snég, -
 Zakaj naraj?
 Naraj v planinski raj!

Glej ta dolinski svet,
 Se sklato vinske grice,
 Se nič, te nič ne miče
 Njih južni sad in cvet?
 Zakaj naxaj?
 Naxaj v planinski raj!

In to ti nič ni mar,
 Da dragi srčnovdani,
 Ti klicéjo: „ostani,
 Nikar od tod, nikar!“
 Zakaj naxaj?
 Ne prášajte zaxaj!

O, zlatih dni spomin
 Me vleče na planine,
 Po njih srcé mi gine,
 Saj jak planin sem sin!
 Sedaj naxaj,
 Naxaj v planinski raj!

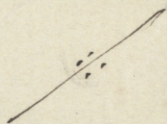
46.

V pepelnični noči.

Polnôčni zvón z visôtkih lin
 Krepko kaklentkal je,
 Potihnil glas je vijolin,
 Strunár odbrentkal je!

.....
 Plesišča in gledišča se.
 Povsod xapirajo,
 V odprta pa svetišča se
 Zemljani xbirajo

.....
 Glej, bôžji hràm tam sredi poljan
 Dviguje se v nebó,
 Oj bôžji hràm takó prostrán
 In pa krásán takó!

Kot reke v morje vanj nocój
 Krdela silna vro,
 Svetišče polno je takój -
 In duri se xapró.

In v bagru ino v svíli vse
 Nocoj kosáti se,
 Diši ti po kadíli vse
 In svéti v klati se.

Več biserjev ko v dnu morjá
 Pred Tabo se iskri,
 In več ko xvérd je voh neba
 In jasnih je oči.

In gibki udje, xrórna rast,
 In lét in lica cvét,
 In xémlje slást, bogastvo, část ...
 O, ti presrečni svet! -

A čuj!... Něk duh xatličě mi:
 "Kar xřěš jih před sebj,
 Zapíš me j mrličě mi
 S pepelom tem nocój!"

Jn stópil sem pred xřtovenik,
 Hot bi duhovnik bil,
 Pepel iz óčnik je mladik
 Nanj děl cerkovnik bil.

Pepela xđaj na teme sem
 Stajprvo sěbi vsul,
 Vtopil se v misli něme sem,
 Le Bog je sam jih čul.

Pozvāl na to krdela sem
 Jn prišla so hruměč,
 Kaznāmoval jim čela sem
 Pretěč in pa svarěč:

„ Oj, grésnikti maksiljeni,
 Proč tróno in škrlát,
 Saj boste vsi prisiljeni
 Vkloniti smrti vrat.

Sedaj vi náradom ste strah,
 Strah tudi vas bo amel,
 To xéšlo prah, prestól bo prah,
 Vi boste prah, pepel!

Vi, ki xablade xirate
 Iz bližnjikov krvi,
 Vi réveže xatirate —
 Prah boste tudi vi!

Ti ráj, ki noč in dan prexis,
 Da brata v past bi vjél,
 Ti smrti v xanjke se vlovís,
 Prah bodeš in pepel!

#

Jn ti, ki z umom, cvôtom let
kdaj bahavš se vesel,
Glej, prédno ti odpade cvet,
Prak bódei in pepel!"

Prisël se mnog, se mnog je triop,
Mar bo se kak otel?
No! vsem podpisal sem potkop:
"Prak boste in pepel!"

Na zadnje roj se pristakajjá,
Nestrbnik, jarnik lic,
Čist, kakor angeljí nebá,
Jn lépsi od cvetic.

Zaplakal nad tem krasom sem,
Čes: tudi ta bo strt!
Se té... tresóćim glasom sem
Zarúnoval za smrt....

Končano! - Ne! - Čuj, duri tam
 Ječé zaštripljejo,
 In nàve trume v bôžji bram
 Skox njé se vsipljejo.

Na teh ni srebra ne zlata,
 In blest jim je nerán,
 Na licih tóžnih se pozná
 Le sled solrá in rán.

To pač je siromakov rod,
 Molčé je kunaj stal,
 In mirno čakal, da gospod
 Prostôra bi mu dal.

Gedaj, ko prôst mu je pristôp,
 Korák približa svoj,
 Jaz pa spoznám tujinov tvoj,
 Oh, bil je - národ moj!

Odlóžil sem tedaj pepel,
 V klečéce vprl otkó,
 Za blagoslov sem róke vspel,
 Ter kliknil sem kreptó:

...

Le vstani, vbórni národ mej,
 Do dânes v prah teptán,
 Pepelni dan ni dan več tvoj,
 Tvoj je - vstajenja dan!

...

Univerzitetna biblioteka
 Ljubljana

Pokabljjenim.

Vseh mrtvih dan!

Na tisto tiho domovanje,

Kjer mnôgi spé nevzdramno spanje,

Kjer kmalu, kmalu dom bo moj,

In-tvoj,

Nocoj se vsul je rej močan,

Saj jutri bo vseh mrtvih dan,

Vseh mrtvih dan!

Bledó trepeče nad grobovi

Tisoo svetil,

In križe, kamne vrh mogil

Jesensti vencajo cvetovi -

Vseh mrtvih dan!

Kjer dragi spé jim po potôpi,

Vleče, solzé živócih trôpi,

Oh, dušo tré jim kal in bol,

Pod zemljo pol, na nébu pol

Nocoj jim je srce:

Na grob ljó grenké solré,
 ~ V nebó gorké prošně!
 O, le kličte, le molite,
 Po neporabnik vam solčite,
 Da bode grób od solč rosán,
 Saj jutri bo vseh mrtvih dan,
 Vseh mrtvih dan!

Solčite,
 Molite!

Jn jaks?

Ko misli vsakdo' na svoje,
 Koga, koga pa srce moje
 Spominja se tačás?

Vas, rabljeni grobovi,
 Kjer križ ne kamen ne stoji,
 Ki niste vencani s cvetovi,
 Kjer luč nobena ne brli.
 O, če nikdo'

Nocoj se vas ne spomni,
 Porabil ni vas pévec skromni
 Jn pa - nebó!

72

~~550~~

300

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

[Handwritten mark]

[Handwritten signature]

Oj z Bogom, ti planinski svet!

Na nêbu xvéde sévajo,
 Na vasi fantje pévajo,
 Pojó glasno, pojó lepó,
 Pri srci pa jim je hudó.

...
 Kaj bi ne bilo jim hudó,
 Kaj bi ne bilo jim bitkó,
 Od dôma se ~~odpravljajo~~ poslavljajo
 Na vojsto se odpravljajo.

...
 Planine sálnéne, ve moj raj,
 Jax tudi lóčim se sedaj;
 A Bog le vé, kaj tu pustim,
 In Bog le vé, kaj xdaaj trjim.

3.)
 Kar sréče sem na svéti vžil,
 Sem jo v mladosti cvéti pil,
 Sem pil vrh solnéh je visin
 Planine prôste prôsti sin.

1.)
 Tu rod je moj, tu moj je kraj,
 Tu živél rad bi vekomaj,
 Ni kraja mi krásnejšega,
 Ni ljudstva mi milejšega

1.)
 Tu národ biva še krepák,
 Tu biva národ-pôstenjak,
 Ni svét ga še okúžil ni,
 Ni čas ga omehkúžil ni.

Da! v tej
 razporecibi.
 In zdaj planine, ve moj raj
 Od vas tja v tuji moram kraj;
 Kaktó mi pa je to težkó,
 Le on tam gôri vé sámó.

Oj z Bogom, domovinski svet,
Oj z Bogom, ti planinski cvet,
Nebeski čuvaj te vladár,
Ne zâbim te nikdár, nikdár!

Vojaci na poti.

Pomladnji cvét odéva svet,
 Takó cvetěmo mi;
 Pod nēbom pticēv trop nestet,
 Po cěsti grěmo mi!

Aplicki skoz jasnī vraty,
 Lehkō, živō letē,
 Legāk je tudi nam Korāk,
 A tērkō je srcē.

Saj pticji rod se vrača zdaj
 Domov, glasno žgolič;
 Mi svēta tla domača zdaj
 Pustili smo topič.

Mi nisimo pticev trôp legák,
 Ki sam si pôt volí;
 Begôten smo nebá oblák,
 Ki vëter ga prodi!

Lepó žari meglica se,
 Pod solncem plavajôc,
 Ozíra v njó cvetice se,
 Hladila čakajôc.

A črn oblák bo neti dan,
 Jz njega blisk in tresk!
 Jn tóčo vsuje na raván,
 Ki vniči up sosétk.

Zda j ne boji nihčè se nas,
 Mi ne grozimo tod;
 Porzraavlja mnog nas lep obráz
 Gredôče mimo tod.

Koj bomo pa oblak strašan
ob uri hudi mi;
Sovrašni roj bo pešč Končan,
K njim morda - tudi mi!

Dekletova molitev.

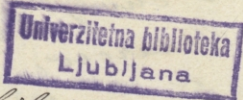
Pred tabo kličim,
 Javljena deva,
 Jhtim in drhtim
 Objokana reba,
 Saj tebi odprto
 Je moje srcé,
 Saj tebi je znano
 Vse moje gorje.
 Okusila sem
 U kôrni mladosti
 Ljubezni sladkost
 In, oh, nje bridkosti.
 Kot solnčece čist
 Moj srčni je žar,
 Ne bo me ga sram
 Pred tabo nikdár.

In vendar kakaj
 Ta čisti plamen
 Podruga sedaj
 Mi pekel ognjen?
 Prepeče, oh, revni
 Mi slehina žila
 Kot listje na drevi,
 Ko bliza se silja.
 Drhtim, oh, drhtim
 Sirota uboga,
 Da s boji izgubim,
 Ki gubim takó ga.
 Ko padel bi on —
 Kakó bi na sveti
 Sirota potem
 Se magla živeti?
 To vlogo srce,
 To drobno srce,
 Kakó bi nosilo
 Brezmejno gorje?

O čuj, o čuj,
Devica presveta,
Prošnjé in solzé
Sirote-dekleta:
Ko smrt bo kosila
čez bojno raván,
Ti čuvaj ljubljénca
Udarcev, rán.
Ti strhaj nad njim
Preteče jeklénke,
Odvorni od njega
Morilne svincénke.
Ti mène in njêga
Obrani bolésti,
Ti ženina vrni
Ljubéci nevésti!

Po bitvi.

To bil je vihar, to bil je vihar
 Do zora vso noč,
 In bliskov je žar, in gromov je vdar
 Razsajal na moč.

Nikakor nikar ni bil to vihar,
 Bil divji je boj,
 Ni hrastov podsl, mladeniče strel
 Vihar je nocj

Po polji leže' junaste vrste,
 To gord poražen,
 Poséčen entrat ne bo več kosat,
 Ne bo več zelen.

Sinoči junák krepák bil je vsak,
 Prepoln je kdaj ran,
 Sinoči cvetan, sinoči močoin,
 Kdaj bo pokopán.

Grob xeva globòk, globòk in širok
 Sred mladih livád,
 Oh koliko sanj pokopljejo vanj
 In koliko nad!

Pac' čakkala bo, pac' čakkala bo
 Nevesta domá
 In plakkala bo, pretakkala bo
 Brez mere solzá,

A plakkala bo in čakkala bo
 Sirota rastonj:
 Nje ženin je vbit in stit od kopit
 Sovrašnih je konj.

In mamke skrbné in ljube sestře
 Se upajo kdaj; -
 A brat jim in sin iz daljnih ravnin
 Ne pride nazaj.

Krvavo polje, brezmejno gorje
 Rodilo si ti!

Ker lilo si ti, ker pilo si ti
 Potoke krvi.

Oh tisoč bo sre in tisoč bo hiš
 Jokalo bratko, -
 Zakaj to pustis, zakaj to topis,
 Dobrotno nebo?!

Vojakove neveste poročka.

Veneč sem poročni vila,
 Nâd na njem sijal je žar;
 A kedaj ga bom nosila
 K karocencem pred oltar?

Nade mrtve, vene veneč,
 K njim jaz venem in bledim;
 Daleč moj je karocenc,
 Jaz odpravljam se za njim.

Žaj vam pravim, mati moja,
 Ne jokajte za menoj:
 Saj v deželo grem pokoja,
 Ključ klenin me seboj.

J.

Z vencem mi ovijte glavo,
 K biserji pa beli vrat,
 Dajte svilno mi spravó
 In na roko prostán zlat.

Sklicite mi tovaršice,
 Kar jih šteje naša vas,
 K mano naj zvesté družice
 Zda' se veselé na glas.

Prévi pojdemo k poróki;
 Ko bo polno zvezd nebo;
 Tam na zvezdnatom obóki
 Čaka me srce zvestó.

Tam se v vétki bom združila
 Z njim, ki bil je tod mi vzét;
 Kar je bridka smrt ločila,
 Mila smrt zedini spet!

Limski dan.

Inerēni prt zemljó oděva,
 Krasnà pod njim stà gòrd in plan;
 Ā nebà jasneje solnce sěva,
 Kot je sijalo létni dan.

Iskre po polji dijamanti,
 Po drěvji biserji blišče,
 Potòk se v srebro xdi vtkován ti,
 V zlató vtkovane pa goré.

Var ti okó najdalje plava,
 Vse jasno, krásno, vse svetló!
 Krog béla stěra se planjava,
 Nad njó se módro pñè nebó.

A vsà lepôta, ki tu sêva,
 Mrtva se duši môji xdi;
 Kjer cvêtja ni in kjer ni spêva,
 Življenja ondi srcu ni.

Ja béli pèrt je za cvetice
 Prostrt širok mrtvaški pèrt,
 Ja mrxli svet odgnal jèptice,
 Kjer se je v cvêtji gaj in vrt.

To solnce ko pòkôpna sveça
 Nad mrtvo stvarnico vèsi,
 Pač slika solncea je bliščèca,
 A živo solnce to več ni!

Vsa xêmblja v mrxli tej bliščôbi
 Tobèljena gomila je,
 In mênì na tem splošnem grôbi
 Bridkôst srcé xalila je:

Podoba živa naše dōbe
 Si ti, o jasnih zimskih dan,
 Prepoln kot ona si svetlobe,
 Kot ona - mrtev in hladan!

Jo glavah svetlo je in jasno,
 A v srcih zimskih mrzar in mrak;
 Tam ne poganja cvetje krasno,
 Tam ne odmeva spev sladk.

Ti pa, srce, mi čuvaj cvetje,
 Da mrzar ne strè ga in vihar,
 Poskrbni v toplo ga zavetje
 Kot umen in skrban vrtnar.

In vi, o pesmi tožni glasi,
 V tej zimi ne molčite nič;
 Soy tudi v gōlem gumi včas;
 Kapeje kak samotni ptic!

Ti, cvet in spev pokimski, budi
Ljudem spomin krasnejših let,
A budi hrepenenje tudi,
Da vrnil bi se spev in cvet!

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

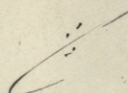
Tri lipce.

Na vrhu zelêne goré
 Tri lipce ponôsne stojó,
 Kvecčér so sě stale na gôri,
 Kdo vé, če pa bodo ob kôri?

.....
 Tesárji trijó šě pred dném
 Napravljajo k lipam se trém,
 In vsak tek tesarjev na rame
 Sekiro nabrušeno vzame.

.....
 Čuj! Glási vše mah se na mah
 In lipce se kornejo v prah,
 Mej délom tesár pa tesarja
 Laupno takó nagovarja:

.....

Pé prvi, mladenič vesel;
 "Te dni bom nevesto si vzél,
 Kazé in nevesto mi kórno
 Kdaj posteljo stesém prostórno."

Pé drugi: "Prinésle nocij
 So tri rojenice s sebj
 Mi hčérko v naróčji cvetóčem -
Libélko stesáti jej hóčem."

A tretji: "Jak némam žené,
 Otrok ne, ne gube kvesté,
 Ni tréba mi postelje pirne,
 Ni tréba libélke nomirne."

Umrlo je mémi srcé,
 Umrle so nade sladké,
 Umrla gubexon goréča,
 Umrla življenja je sréča.

Kdaj rakve bom stesal temno
 In lóril bom nádeje v njo,
 K njim kmalu se mène donite,
 Pa v črno zemljó rakopljíte."

Rekletec po góri gredé
 Pogóvore čuje le-té,
 Tri delavcih mladih se vstavi,
 Tesarju pa tretjemu pravi:

"Kaj pravim ti, mladi drvar,
 Ne tésí si rakve nikár,
 Čemu-li bi hótél umréti,
 Če lice ti v prvem je cvéti?"

O, škoda teh lepih očí,
 Če smrt jih prerano vgasí,
 In krasnega škoda živóta,
 Če gróbná obdá ga temóta!

Oj mladi, oj lepi tesár,
 Na rakev ne misli nikár!
 Kdo těbi kares bi xvonilo,
 Se meni okó bi rosilo!

Jrgine deklé xa goró,
 Tesár se oxíra xa njó,
 Po glavi pa misli rojí mu,
 K misli dekkletce ne gre mu.

Šekire tesarske xvenó
 Jn trske od debel leté, —
 Ova prva sta délo končála,
 Xar mislila, to sta stesála.

Ko těšé pa tretji tesár,
 Priméri se čudna mu stvar;
 Glej, rakev se šíri in šíri
 Jn nōge jej vrasítejs šíri.

To rakev mrtvaška pač ni,
 To postelja pirna se xdi, ...
 Ko dvajseti dan je napočil,
 Tesar se je tretji - poročil.

Ob letu spet pojde v goró,
 A tesal - zibelko tam bo,
 O rakuah mu sodbá je taka:
 Za rakev naj lipa sé čaka!

18
Knanevje

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

311

VI.

J. J. J.

St. p. 2171

Ojki.

Drevó, rastóče v vinskem brégu,
 Lepó zeléno v bélem snégu,
 Oj drago oljkovo drevó,
 Poxdravljám te sréno, sréno!
 Ko travnat ótok u puščavi
 Prijazno tukaj zeleniš;
 Voják ponóser se mi xdiš
 Stojéči po bitvi na planjavi:
 Le njega bojni gram ni stré,
 Tovarišé je vse podrl,
 Čémú je tebi smrtna sila
 Življenja móč in kras pustila?
 Da živ nagroben spomenik
 Jx mrtvih tal stáliš napravik?
 Nikakar! Márvec to zelenje
 Oznánja nóvo nam življenje,
 Ko spet se bo pomládil svet,
 Ko nov razvil se bo nam cvet.

Na té iz gôlih tam grmičev
 Zletava roj nam zvestih tičev,
 In glásno v vejah žurgolé
 Menič, da svet se vže mladi.

In, o, kakó mudi radó
 Na tébi moje se okó! -

Prijazno oljkovo drevo,

Pomnik nekdanjih dni cvetóčih,

Prorók krasnejših dni bodóčih,

Proslavjam te,

Proslavjam te!

Ti v rane vlivaš nam zdravila,

Svetóstna nam rodiš marila,

Privoljaš nam telesno moč,

Proganjaš a lučjo temno noč, -

Proslavjam te! -

Mirú podoba žuba ti

Ljudem si vže iz davnih dni.

Naš rod se ves je bil potkváril,

In módrí Bog se je kesál,

Da je človeško bitje vstváril.

Zató pa vse ljudi končal
 V pregrôrnem, splošnem je potôpu,
 Zanêsel malemu le trôpu.

Ves rešeni človeški rod
 Tedaj en sam je nôsil brod,
 Kdo vé, če ta vbexi potôpu?
 Nad njim (temno, mrôčno) nebó,
 In krog in krog brezdanja voda,
 A rešnega nikjeri proda, -
 Strašno, strašno!

Kdaj ta brezbrežna voda splahne?
 Kdaj srd nebá se vprotkojí?
 Mar Bog na veke se jexi?
 O ne! Oih božji tôplo dahne
 In vóda gine, pada, sahne
 Kakôr pred sólncem sneg kopni.
 In, glej, iz vóde se suséče
 Drevó priraste zelenéče,
 Golóbcék bel se nanj spusti,
 Na drévu klyuva, klyuva, pika,
 In ko z drevesa odleti,

V rudčém kljunu zelení
 Mu oljkova mladitka,
 Kakó je pač brodar vesel
 Goloba z vejico vspríjel!
 To vejo z oljčnega drevésa
 So do človeškega rodú
 Poslala v blažená nebesa
 V poróštvó sprave in miru. -
 Mirú símból si tudi nam! -
 Glej, prišla oljčna je nedelja,
 In polno srčnega veselja
 Vívijo trume v božji kram.
 Odrasle žerí in otročiče
 Kesoče oljkove snopiče,
 Če ne, mladitke oljčne vsaj,
 Svetišče xdi se oljkov gaj.
 Skoz okna solnce božje ljje
 V ta gaj svoj žlati žar z nobes,
 A bolj se sreče solnce sije
 Otrókom z lic in iz očes
 Skoz senco oljkovih prerés.

Pristopi starček sivolas,
 In blagoslov nebeški kliče
 Njegov srčnomoleči glas
 Na oljčne veje in snopiče.
 O, naj te oljke, kjer bi bile,
 Bi blagoslov in mir delile!
 Pa, oljkove mladike te
 Mir bodo in blagost rodile,
 Ko hiše, vrte in polje
 Blagoslavljaje pokropje.
 Glej po kropljenji njivo, trato,
 Kako razvija njih se kras!
 Kako se ziblje žito zlato,
 Kako je poln pšenični klas,
 Pod srp vae sili, sili v pas,
 In drevje to - kako bogato!
 O, srečni kmetje, srečna vas!
 Pa, oh, - kaj se temni nebo?
 Pod njim se megle temnosive
 Valé čez vrte, trato, njive
 Proméc groznó, pretéc strašnó.

Pred selško kočico kleče
 Otrôci, starčki in žene,
 Z bojčim, solznatim očesom
 K oblačnim, mračnim xro nebesom
 Glasno ihtec,
 K Bogu moleč.

A hiše skrbni gospodar
 Mladike dljkeve sežiga,
 Da umiril grozni bi vihar:
 Jn sveti dim se k nebu dviga,
 Jn, glej, preteči prej oblak,
 Na polja vlije dež krotak. —
 O, da bi ti, mladika mila,
 Nevikto tudi vtolačila,
 Ki burno hrnje mej ljudmi,
 Ki v sreci strastno nam besni,
 Da ~~moje~~ ^{meni} vsaj bi ^{umirilajta!} ~~uprotajta!~~!

Ircé mi pravi, da ja boš,
 Čó prej ne, ko me boš kropila!
 Pred dukom vidim nekko sôbo,
 A v sobi blédo sveč svitlôbo,

Stej svečami pa spava mox,
 Bled mox, ogrnen s plaščem činim,
 Ki s trakom je našit srebrnim,
 On trdno spi, nevxdramno spi,
 Stundila ga je težka hōja.
 Moxā pa množica ljudi
 & mladiko oljkovo kroji
 Kelcō mu večnega pokōja.
 Oj, bratje, ko se to zgodī,
 Tedaj končana pot bo mōja
 In kōnce bo težav in bōja,
 Tedaj potihne za vsedār
 Srca mi in svetā vibār!

Znamenje.

Na polji znamenje stoji,
 Podoba krasna v njem xari,
 Ni slika blažene Device,
 Svetnika ne in ne svetnice.

Čprav obraz svetnika ni,
 Čprav svetnice slika ni,
 Podoba ta je meni sveta,
 Časti jo moja duša vneta.

Pred njo presvetlo luč gojim,
 Lepo, xvesto za njo skrbim,
 Naj sveti solnce, xverde jasne,
 Pred sliko moja luč ne vgasne.

In cvetki, ki lepo cveto,
 Spoböžno bñrem jej roko,
 Pred njo prekrasne vence devam
 In ^{glasne} hraven pesmi pevam. -

Ni znamenje na polji to,
 To moje je srce gorko,
 In ta obraz prepoln miline
 Je slika moje domovine.

Ta svetla luč -, moj sreñi žar,
 Le njej plamti in bo vsedár,
 In z dušo cvetjem plemenitim
 Njo kitil bom kot rda jò kitim.

Njo prvi sprev je moj slavil,
 Poslednji njej se bo glasil,
 In zadnji glasi ti mi bõjo:
 Bog čuvaj domovino mõjo!

152
Opazki stavci: Pesem „biser“ naj se tiska zadaj,
a „čolniki“ predzadaj vse ebitke. Sp

Biser.

(Odlomek.)

Univerzitetna biblioteka
Ljubljana

U gore balkanske
Koraka junak,
Ko solnce se nixa,
Ko bliža se mrak,
Vesolja solnce
Je njemu stonilo,
Življenje njegovo
Se je pomračilo.
Oh, lep tati,
Tati se mlad,
Pa vže ves nesrečen,
Pa vže brez nad!
Tri hiše je sanjal
O raji ljubézni,
A zdaj je vsbudil se
V bridkosti brezni.
Mar vedel nisi,
O, vboji Nenda,

Da sad prepovedan
Ti sreče je sad?
Turčini le smejo
U tvoji deželi
Sladkosti piti
In biti veseli;
A ti, Kristijan,
A ti, Polgar,
Ne stečaj mi rok
Po sreči nikdar!
Ka Turka se trudi
In toči žnoji,
To tvoja dolanost,
Poklic je tvoj:
Podložnik si ti,
Tvoj služen je rod,
A on je vladar,
On tvoj je gospod.
Ti bodi vesel,
Če on se poniža,
Da kočici tvoji
So vbórni približa,

Če tvojo si krasno
 Nevesto izbere,
 Če v harem odpelje
 Nedolžne ti hčere...
 Poljubi mu rótko:
 On tvoj je gospód,
 Ti rob si njegov,
 Tvoj suženj je ród.
 To Allah veléva,
 In "prerok" to,
 Ni práv, ó junák
 Ni práv-li takó?

U góre balkánske
 Koráka junák,
 Ko solnce se níža,
 Ko bliža se mrák.
 Ob skalnati steni
 Sedaj se ustavi,
 Ozira se temno
 Po svetni planjavi.

Stoji kot ob gôri
 Oblak temán,
 Ki točo bo vsul
 Na širno raván;
 Stoji in preth
 Kot oster meč
 O boku junaka
 Zareč in grozeč.
 V očeh se mu ogenj
 Strašán užiga,
 Kot nočni požár,
 Ki z ôken šviga.
 In vótle kot grom
 Jé dalje grpmi
 Srdito in bridko
 Junák govori:
 "Star ribič ob morji
 Je biser imél,
 Se v kroni kraljevi
 Enak ni zarél.
 Takó je bil lep,
 Takó svetél,

Za bisere vse
 Ne bil bi ga dal, -
 Za bisere vse ne!
 Nikomur! ... A mênî
 Podaril bi s dar bil
 Zaklad dragoceni,
 Da čuvam lepó ga,
 Lepó in skrbno,
 Vedóč, da ga ljubim
 Nad svoje oko.

In bil bi ga čuval
 Brezmejno ljubil,
 In raje okó
 Kot biser izgubil,
 Saj on je bil ^{le} ~~to~~
~~to~~ ^{zduc} mojeh oči,
 Ki bil bi ~~to~~ jasnil
 Noči mi ⁱⁿ ~~to~~ dne! -
 A v noči tihótni,
 V neskrbni noči
 Pridel je Turčin
 K ribarjevi kóci,

Ugrabil je moj
 Edini zaklad,
 Odnesel ga sábo
 Na vtrjeni grad.
 Pač sto dragotin
 Jmá na grajsčini;
 Jn vendar pobral mi
 Zaklad je edini!
 Srečé xday umira
 Mi vsled bolečin,
 On biser moj gleda,
 Jla, kleti Turčin!
 Da védel bi jaz,
 Kje ropar prebiva,
 Katéro oxidje
 Moj biser xaktivá!
 Tam doli leži
 Sto belih gradov,
 Kateri-li grad
 Pač grad je njegov?
 O, milo nebo,
 Dodeli mi vsaj!

158

Da roparja sréce
jaz ~~jaz~~ sréčam kedaj -
Tedaj pa poplača
Ta dolg mi krvávo:
Čal biser mi bode,
Čal - kletó glávo!"

.....
.....
.....

Nz: Opazke, pod nekaterimi pesnjami
v svinčniku napisane, so od blage
roke pok. prof. fr. Ejavca, kateri
mi je te pesmi ved trskom blagohotno
pregledal.

10/7 88.

J Gregorčič

Čolníčku. *Myšlénka.*

Po morjá nestkóněni vodi
 Čólnič měni drag veslá,
 Koder hodi, koder brodi,
 Oh, pšovodi

Duša moja ga spremľjá;
 Koder brodi, koder hodi

Sto prošňjá

z srecá

Zanj pošľjam do nebá.

Brodi, čólnič, srečno brodi

Cěz viharň val morjá,

Drag nebeští naj te vodi,

On naj čuva te v nezgodi,

K mirni kočici na prodi

Kmalu naj ti priti dá!

Kazalo.

